

mtatkki

Hungarian Academy of Sciences
Centre for Social Sciences
Institute for Minority Studies

A PDF fájlok elektronikusan kereshetőek.

A dokumentum használatával elfogadom az
[Europeana felhasználói szabályzatát](#).

járulnak. — A nem rég megszűnt londoni örmény-francia »Hájászdán« című lapot is az örmény kolóniák 360 db. arannyal ségélyezték.

Uj napilap. Gárábéd Dákeszián nevű örmény, ki ezelőtt a török kormány atheni konzula volt, Rómában »L'Avenir« cím alatt francia nyelven napilapot szerkeszt. E lap nem rég »Les Armeniens de la Turquie« (A törökországi örmények) cím alatt igen érdekes cikket hozott. A szerkesztő címe következő: Monsieur G. Dagues, Directeur du journal L' Avenir 55 Via Fontanella di Borghese (Italie) Rome.

Hangverseny. A neves Kárá-Murzá zeneszerző 70 tagból álló daltársulatával jún. 4-én Erivánban igen sikerült hangversenyt tartott. A változatos műsor néhány darabját a közönség megisméltette. Magándalt énekelt Pojáchcsheán és Der-Mégérdcsheán.

Közgazdasági élet.

A választi konyhakertészet. Nehány évvel ezelőtt az örmény Simkovits (Szenkovics) testvérek a szamosvölgyi vasút mentén — Válaszúton — három kerti ágygyal kezdtek hozzá a nálunk még csak kis mértékben felkarolt gazdasági üzletághoz: a műkonyhakertészethez, s ma már 5—6 év leforgása után pár ezer forintot érő, valóban érdekes, több száz meg száz melegágyból álló kertészeti berendezésük van; hol a szebbnél szebb retek, saláta, ugorka, hüvelyes vetemények stb. egész özőne tanuskodik a gazda szorgalmáról, ügyességéről és szakképzettségéről. Meglepő itt a korai vetemények kiváló szépsége, finomsága, s a zöldségfélék tarka változatossága. A gyönyörű veteményes kertek terményeinek már több város megnyitotta piaczeit, főleg az erdélyi részekben!

Vasút Trebizondtól Erzerumig. Nehány francia két mérnök társaságában Konstantinápolyból Trebizondba és innen Erzerumba ment, hogy előtanulmányt tegyen e két város közt építendő vasútvonalról.

Mi újság az örmény világban?

A bulgáriai örmények. A szofiai örmény kolónia nevében Minász pap, Ferdinánd fejedelem és a fejedelemnő előtt megjelen-vén hódolatuk jeléül — szerencsés egybekelésök alkalmából igen drága és ékes virágtartót nyújtott át jún. 14-én.

Tanulmány-út. Az »Üdvözítő«-ről nevezett nemzeti nagy kórház (Konstantinápoly) főorvosa dr. Jáchubián szabadsággal Párisba ment, hogy ott a mikrob-okat tanulmánya tárgyává tegye.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos: SZONGOTT KRISTÓF.

Szamosújvárt, Todorán Endre „Aurora“ könyvnyomdája.

Korbuly Bogdán.

Egyik legismertebb név az örmény családnevek közül e hazarészben, sőt a Királyhágon túl elterülő vidékeken is a Korbuly név, mely családnak egyik ága Hollósy néven ismeretes. Ugy a Korbulyok, mint a Hollósyak nemcsak Erdélyben, de a magyar hazának főleg az erdélyi részekkel határos vidékein több érdemes munkást szolgáltattak a magyar közéletnek, — és pedig a legkülönbözőbb irányú köztevékenység terén.

Ezen tekintélyes és tiszteletreméltó családból származott az oly korán elhunyt, már országos névvel birt s a legszebb reményekre jogosított tanára a kolozsvári egyetemnek: dr. Korbuly Imre, ki a magyar államjog rendszeréről, valamint a báni méltóságról irt alapos közjogi munkáival a legelső magyar közjogtudósok közé emelkedett; továbbá derék fivére: dr. Korbuly Ignác e. f. kir. törvényszéki bíró Gyulafehérvárt; Korbuly Bogdán az 1848-iki pesti országgyűlésen a szamosúj-

vári kerület volt képviselője; Korbuly Gergely a kolozsvári pénzügyi körök tiszteletben állott munkás alakja; ennek fia Korbuly József az „Erdélyi Híradó“ felelős szerkesztője; Korbuly Kelemen Szamosújvár volt hírneves esperes-plebánosa; Korbuly János lelkészhelyettes, az első magyar „Méhes-könyv“ írója; Korbuly Zachar, az elhunyt radnavidéki méhész-szakszférfiú és mások.

Ugyancsak a Korbuly-család másik ágából: a Hollósyak közül említhetjük a többek közül: Hollósy Simont, Münchenben lakó fiatal festőművésznket, kiről gyakorta olvashatunk elismerő kritikát, s ki — mint írják — elismert névnek örvend a festőművészet terén; dr. Hollósy István volt hírlapíró, ki irodalommal és ügyvédséggel is foglalkozik; s egy felejthetlen emlékü derék nőt, — ki páratlan dalművésznő és utóbb páratlan gondos háziasszony és családanya volt, — s a kit bátran a legelső helyen is említhetünk vala: Lonovics Hollósy Korneliát, Csanádmegye főispánjának nejét, díszmelléknevéen a „magyar csalóányt.“

Mellőzzük immár további felsorolását a Korbulyok és Hollósyak hazafias szellemű és hasznosan működött ivadékainak, s egyenesen rátérünk azon férfú jellemzésére, kinek mai füzetünkben arczképét adjuk: az elismert pénzügyi szaktekintély, a kolozsvári nemzeti színház volt intendánsának: Korbuly Bogdánnak életrajzi adataira.

Ez a derék férfú Szamosújvárt születt 1816. máj. 24-én. Miután a helybeli „privata scola,“ melynek egyik főtárgyát — az akkor divott tanrendszer szerint — az Alvari-féle latin versek („Quae maribus solum tribuuntur mascula sunt“) képezték, — osztályait elvégezte, szülei a néhai Misug Káluszd szamosújvári kereskedőhez adták, innen Gyulafehérvárra ment Bublíg kereskedőhez; harmadik főnöke a jónevű kolozsvári üzlettulajdonos Pattantyus volt. Ismeretei gyarapítása végett másfél évet töltött Bécsben, azután visszatért Kolozsvárra, hol Korbuly és Mártonfi társas czég alatt 1845-ben kereskedést nyitott. Nemsokára Mártonfi Brünbe ment; Korbuly egyedül maradt kereskedésében. . . . És ezt a solid czéget, melyet

most a megnyerő és finom bánásmóddal biró Korbuly vezetett, a főnemesség, mely ezen új kereskedés tulajdonosát még a Pattantyus-féle kereskedésből jól ismerte, — sűrűn látogatta.

Korbuly ezen időtől kezdve nemcsak az anyagi vagyonosodás terén haladt előre, hanem öntanulással napról napra szellemi ismereteit is inkább meg inkább gyarapította. Tekintélye nőttön nőtt.

1846. október 6-án vette el nőül Bogdánffy Gábor postamester egyetlen leányát Margitot, ki boldog férjét két gyermekkel ajándékozta meg. Fia Géza jogi tanulmányainak befejezése után házassági frigyre lépett Korbuly Ilonával, azután Lompérdre ment gazdálkodni. Habár szerető szülei ekkor már igen gazdagok voltak, még sem akart a jól nevelt fiú készből élni, hanem elkezdett dolgozni; de házasságának ötödik évében — a derék szülők kimondhatatlan nagy fájalmára, kiragadta a kérlelhetlen halál az eszes fiút mívelt nejének ölelő karjai közül. 1890. decz. 25-én vert utóljára jó szive. Két fiúgyermeket hagyott hátra vigaszul. — Korbuly Bogdán egyetlen leánya Ida a fejedelmi nemzetségből eredt nagybarcsai Barcsay Domokoshoz, jelenleg országgyűlési képviselőhez ment férjhez. E házassági frigyét Isten nem áldotta meg gyermekekkel.

Korbuly később felhagyott a kereskedéssel és bankot alapított; 28 év óta áll két tekintélyes pénzintézet élén az, ki a szamosújvári tanoda befejezése után a világ leghíresebb akadémiájára: az élet iskolájába iratkozott volt. Nem egy örmény ifjú végezte el már ezen híres iskolát kiváló eredménnyel! Avval a kitünő diplomával, mit ezen hírneves akadémiától kapott, lépett Korbuly az élet színpadára . . . és Isten a becsületes, fáradhatatlan, szorgalmas munkát igen szép sikerrel jutalmazta meg: a szellemi téren felvitte az intendánságig, az anyagiakban pedig a Bánffy-Hunyadon és Lompérdén levő két nagy uradalom tulajdonos ura lett. És Korbuly vagyonát nem használja egyedül a maga kényelmére, juttat abból a szegényeknek is eleget. Arról, mit a közintézeteknek ad,

nem is szólok, mert ez ugy-is ismeretes. Ezen kívül lelkes pártolója az irodalomnak és művészetnek is!

A „Magyarország és Nagyvilág“ (XV. évfolyam. 1878. 27. szám) Korbuly Bogdánról a többek közt ezekeket mondja: „A nemzet a közügyekért áldozó fiai számát szaporítja, hiveinek sorát neveli, sőt önmagát becsüli meg, ha elismerő azokhoz, kik különböző munkássági téreken szolgálva, a haza javát és a közműveltség ügyét előmozdították; a sajtó akkor valódi képviselője a közvéleménynek s tisztét úgy teljesíti hiven, ha az érdemes hazafiak iránti elismerésnek méltó kifejezést ad, erkölcsi elégtételül azért, hogy jót műveltek s így buzdít hasonlóra másokat is. E kötelességet teljesítem én azon férfi irányában, a ki huzamos gond, hív fáradozás és nagy áldozatok által a magyar nyelv és színügy s ekképen műveltségünk gyarapodására évek folytán oly mérvű befolyást gyakorolt, hogy az által műveltségtörténetünk tárgyává lett. Kolozsvár egyik kiváló polgárát, az ottani nemzeti színház volt intendánsát értem, a ki négy év előtt (1874), midőn a legrégebb állandó magyar színház fennállása — a felséges királyné fényes segélye mellett is — kétségessé vált, s Erdély főrangú közt gróf Mikó áldozatainak folytatója nem akadt — egy színház választmányi gyűlésen, hazafias hévvel lelkesülve, azon ajánlatot tette: „hogy ha senki sem, ő átveszi a fenyegetett létű színház ügyét oly módon, hogy a lehető nyereség a színházé, a lehető veszteség övé legyen“... és e kimondott szó után négy évig biztosította a gondjai alá vett intézet fennállását, szervezte ott a fővárosi után a legjobb vidéki szintársulatot; a színházakra nézve egész Európában legnehezebb időkben nem hagyta elesni, de fentartva erőteljes kézzel s látható lendületet adva kivált a komoly drámai és népszínműveknek, nem kívánt érte intendánsi tiszteletdíjt, nem hasznót, de ha szükség volt, pótolta a működő személyzet fizetését, költve sajátjából a ruhatárra és fizetéspótlásul 55.000 forintnál többet.“

És az iránt, ki a nemzeti ügyért ily nagy áldozatot hozott, nemcsak az erdélyrészi közvélemény fejezte ki legmelegebb elismerését, hanem az Uralkodó, ki az ér-

demeket nem szokta jutalmazatlanul hagyni, „Iompérdi“ előnévvel a magyar nemesek sorába emelte. — Korbuly pedig, ki majdnem minden kolozsvári közintézménynek lelkiismeretes, munkás tagja, tovább dolgozik; mert ő, ki soha sem kért nemességet, a valódi nemességet az erenyedetlen munkában keresi.

Szongott Kristóf.

Az elnémult lant.

— Sáházizján. —

*Kifáradt lantom nyugalmat kíván,
Csendben találja minden örömét;
Mint fák közt csermely — mozdulatlan áll,
Mi sem mozgatja dalra hurjait;
Kihültek már a szív érzelmel!*

*Egész' magányban töltöm életem,
Vigság zajából részt soh' sem veszek, —
A nagy világhoz nincsen már szemem,
Kerülgetem az ember-tömeget;
E földön úgy is csak tövis terem.*

*Több dalt én tölem oh ne várjatok
Dalolni többé nem fogok soha, —
Ha homlokomra uj babérokat
Feltüzni, jönne Apollo maga,
Azt mondanám: „Ne bánsd nyugalmamat.“*

*Egykor magasra szálltak röpteim,
Mert volt tavasz, és nyílt a virág, —
Versenyt repültek sassal szárnyaim,
Szép volt előttem az egész világ —
De jött a tél, s kedélyem elborult!*